

A2.3

BUNE PRACTICI PRIVIND DEZVOLTAREA COMPETENTELOR PROFESIONALE IN CORELATIE CU PROGRESUL TEHNOLOGIILOR AVANSATE CU ACCENT PE DOMENIILE PROGRAMELOR DE STUDII VIZATE DE PROIECT, RESPECTIV CARIERA DE EXPERT TEHNIC JUDICIAR

LEGISLAȚIE

1. Codul de procedură civilă.
2. Codul de procedură penală.
3. Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii, cu modificările și completările ulterioare.
4. Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.
5. Ordonanța Guvernului nr. 2/2000 privind organizarea activității de expertiză tehnică judiciară și extrajudiciară cu modificările și completările ulterioare
6. Ordinul ministrului justiției nr. 1322/C/2000 pentru aprobarea Regulamentului privind atribuirea calității de expert tehnic judiciar și de - specialist, cu modificările și completările ulterioare.
7. Ordinul ministrului justiției nr. 199/C/2010 pentru aprobarea Nomenclatorului specializărilor expertizei tehnice judiciare.

Dobândește calitatea de expert tehnic judiciar persoana care îndeplinește următoarele condiții:

- este cetățean român, cetățean al unui stat membru al Uniunii Europene, aparținând Spațiului Economic European ori cetățean al Confederației Elvețiene;
- cunoaște limba română;
- are capacitate de exercițiu deplină;
- a absolvit studii superioare în specialitatea pentru care se prezintă la examenul de expert, dovedite cu diplomă;

- are un stagiu de cel puțin 3 ani în specialitatea în care a obținut diploma;
- este apt din punct de vedere medical pentru îndeplinirea activității de expert;
- nu are antecedente penale și se bucură de o bună reputație profesională și socială;
- a fost declarat admis la examenul sau interviul organizat în acest scop.

Calitatea de expert tehnic judiciar se dobândește pe bază de examen sau interviu organizat de Ministerul Justiției, cu respectarea condițiilor prevăzute de dispozițiile art. 10, art. 10/1 și art. 12 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2000 privind organizarea activității de expertiză tehnică judiciară și extrajudiciară, aprobată prin Legea nr. 156/2002, cu modificările și completările ulterioare.

Examenul pentru atribuirea calității de expert tehnic judiciar are scopul de a verifica nivelul cunoștințelor viitorilor experți în specialitatea pentru care candidează, gradul de însușire a actelor normative referitoare la specialitatea respectivă, a dispozițiilor din codurile de procedură civilă și penală referitoare la expertiză și din alte acte normative care reglementează activitatea de expertiză tehnică judiciară, drepturile și obligațiile experților.

Interviul pentru dobândirea calității de expert tehnic judiciar are drept scop verificarea gradului de însușire a dispozițiilor din codurile de procedură civilă și penală referitoare la expertiză, precum și a prevederilor din alte acte normative care reglementează activitatea de expertiză tehnică judiciară, precum și drepturile și obligațiile experților.

La interviul pentru dobândirea calității de expert tehnic judiciar, se poate înscrie:

- persoana care a dobândit de la alte ministere sau instituții publice de specialitate autorizarea de a realiza lucrări în specializarea pentru care susține interviul;
- persoana care a dobândit calitatea cerută pentru desfășurarea activității în acea specialitate, prevăzută în nomenclatorul specializărilor expertizei tehnice judiciare, în condițiile legii speciale ce reglementează organizarea și desfășurarea unei activități sau profesii și modul de acces în aceasta;
- persoana care are titlul de academician, profesor universitar sau conferențiar universitar, doctor docent ori doctor în specialitatea respectivă.

Examenul și interviul pentru atribuirea calității de expert tehnic judiciar se organizează în conformitate cu dispozițiile Regulamentului privind atribuirea calității de expert

tehnic judiciar și de specialist, aprobat prin Ordinul ministrului justiției nr. 1322/C/2000, cu modificările și completările ulterioare.

Data și locul susținerii examenului/interviului, specializarea și termenul de depunere a actelor pentru înscrierea la examen/interviu se aduc la cunoștința celor interesați cu cel puțin 40 de zile înainte de data susținerii examenului/interviului, prin publicare pe pagina de internet a Ministerului Justiției, www.just.ro, la secțiunea „Carriere”, subsecțiunea „Posturi vacante”. De asemenea, aceste informații se aduc la cunoștință și prin afișare la sediile birourilor locale pentru expertize judiciare tehnice și contabile din cadrul tribunalelor, la loc vizibil și accesibil publicului.

Suspendarea calității de expert tehnic judiciar

- Calitatea de expert tehnic judiciar se suspendă pentru motive temeinice, precum și în caz de incompatibilitate a acestuia, potrivit legii.
- Suspendarea, respectiv încetarea suspendării calității de expert tehnic judiciar, se poate dispune de către Biroul central pentru expertize judiciare, la cererea motivată a expertului sau din oficiu, motivat.

Cererea de suspendare adresată Biroului central pentru expertize judiciare va cuprinde:

- date privind solicitantul: nume și prenume, adresa de domiciliu în statul membru UE sau SEE, adresa de reședință, dacă este cazul, numărul de telefon, numărul de fax, adresa de e-mail, specializarea, biroul local pentru expertize judiciare tehnice și contabile în ale cărui evidențe este înscris;
- motivele pentru care se solicită dispunerea suspendării calității de expert tehnic judiciar (motive temeinice ori incompatibilitate);
- mențiune cu privire la stadiul expertizelor judiciare în cauzele în care expertul tehnic judiciar a fost numit de organele cu atribuții jurisdicționale.

Cererea de suspendare trebuie însoțită de înscrisuri doveditoare ale motivelor de suspendare invocate.

Suspendarea calității de expert tehnic judiciar se dispune pe o perioadă nedeterminată, iar, la momentul încetării motivelor care au stat la baza suspendării, este necesar ca expertul tehnic judiciar să formuleze o cerere către Biroul central pentru expertize tehnice judiciare, prin care să solicite încetarea suspendării calității de expert tehnic judiciar.

Cererea de suspendare a calității de expert tehnic judiciar, însoțită de înscrisurile doveditoare, se poate depune (vezi modalități de depunere la sfârșitul secțiunii experților tehnici judiciari)

Radierea din evidența experților

- Experții tehnici judiciari pot solicita radierea lor din evidența experților, prin cerere adresată Biroului central pentru expertize tehnice judiciare din cadrul Ministerului Justiției.

Cererea de radiere va cuprinde date privind solicitantul: nume și prenume, adresa de domiciliu în statul membru UE sau SEE, adresa de reședință, dacă este cazul, numărul de telefon, numărul de fax, adresa de e-mail, specializarea, biroul local pentru expertize judiciare tehnice și contabile în ale cărui evidențe este înscris.

Radierea din evidență a experților tehnici judiciari se dispune din oficiu, de către Biroul central pentru expertize tehnice judiciare, în caz de deces, în cazul în care au devenit inapți din punct de vedere medical pentru îndeplinirea activității de expert, precum și în urma condamnării definitive pentru săvârșirea unei infracțiuni intenționate, de natură să aducă atingere prestigiului profesiei.

Cererea de radiere din evidența experților se poate depune (vezi modalități de depunere la sfârșitul secțiunii experților tehnici judiciari)

Recunoașterea autorizării, fără susținerea examenului sau a interviului, a experților tehnici judiciari care au dobândit calitatea de expert tehnic judiciar într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European și care doresc să exercite profesia în România

Cetățeanul unui alt stat membru al UE sau aparținând SEE și cetățeanul român care au dobândit calitatea de expert tehnic judiciar într-un alt stat membru al UE sau aparținând SEE, calitate certificată de organismele profesionale recunoscute în acele state, se pot înscrie în Tabelul nominal cuprinzând experții tehnici judiciari, întocmit pe specialități și pe județe de Biroul central pentru expertize tehnice judiciare din cadrul Ministerului Justiției, în vederea exercitării profesiei în România, în condițiile legii, fără susținerea examenului sau a interviului pentru dobândirea calității de expert tehnic judiciar.

În baza cererii formulate de expertul tehnic judiciar solicitant, Ministerul Justiției recunoaște, fără efectuarea vreunei formalități de verificare, documentul de atestare profesională emis de autoritatea competentă din statul de origine, document cu care se dovedește dobândirea calității de expert tehnic judiciar în statul de origine, și îl înscrie în Tabelul nominal cuprinzând experții tehnici judiciari.

În vederea înscrierii în Tabelul nominal cuprinzând experții tehnici judiciari, expertul tehnic judiciar solicitant va depune la Ministerul Justiției următoarele documente:

- cererea de înscriere, care se va redacta în limba română și în care se vor înscrie date privind expertul: nume, prenume, cod numeric personal, cetățenie, adresa de domiciliu în statul membru UE sau SEE și, dacă există, adresa de reședință în România, specializarea expertului, telefon, fax, e-mail, pagina de internet;
- copia legalizată sau certificată pentru conformitate cu originalul, de către persoana desemnată din cadrul Ministerului Justiției, de pe documentul care atestă dobândirea calității de expert tehnic judiciar în statul de origine;
- traducerea în limba română, legalizată, a documentului care atestă dobândirea calității de expert tehnic judiciar în statul de origine;
- copia actului de identitate și, dacă este necesar, a altui act doveditor al cetățeniei unuia dintre statele membre ale UE sau aparținând SEE;
- copia legalizată sau certificată pentru conformitate cu originalul, de către persoana desemnată din cadrul Ministerului Justiției, de pe atestatul de cunoaștere a limbii române de către cetățeanul statului membru UE sau SEE, altul decât România. Dacă documentul este emis în altă limbă decât cea română, se va depune și traducerea în limba română, legalizată, a documentului respectiv;
- declarația pe propria răspundere că are capacitatea de exercițiu deplină, redactată în limba română;
- certificatul de cazier judiciar, în original, aflat în termenul de valabilitate. Cetățenii români vor depune certificatul de cazier judiciar în original. Cetățenii unui stat membru al Uniunii Europene, altul decât România, vor depune certificatul de cazier judiciar însoțit de formularul standard multilingv – instrument ajutător pentru traducere [anexa nr. XI la Regulamentul (UE) 2016/1191]. Cetățenii statelor membre ale Spațiului

Economic European sau ai Confederației Elvețiene vor depune certificatul de cazier judiciar apostilat sau supralegalizat, după caz, însoțit de traducerea legalizată a acestuia;

- recomandare privind buna reputație profesională și socială, în original, obținută de la locul de muncă, asociații profesionale din domeniu sau, după caz, de la alte organizații și instituții cu care a colaborat. Dacă documentul este emis în altă limbă decât cea română, se va depune și traducerea în limba română, legalizată, a documentului respectiv;
- dovada de plată a taxei judiciare de timbru, în cuantum de 100 lei. Taxele judiciare de timbru se plătesc de debitorul taxei în numerar, prin virament sau în sistem on-line, într-un cont distinct de venituri al bugetului local „Taxe judiciare de timbru și alte taxe de timbru”, al unității administrativ teritoriale în care persoana fizică are domiciliul sau reședința. Costurile operațiunilor de transfer al sumelor datorate ca taxă judiciară de timbru sunt în sarcina debitorului taxei. Dacă persoana care datorează taxa judiciară de timbru nu are nici domiciliul, nici reședința în România, taxa judiciară de timbru se plătește în contul bugetului local al unității administrativ teritoriale în care se află sediul instanței la care se introduce acțiunea sau cererea.

Cererea de înscriere se poate depune la (vezi modalități de depunere la sfârșitul secțiunii experților tehnici judiciari)

Dacă sunt îndeplinite condițiile legale pentru exercitarea cu caracter permanent a profesiei în România și înscrierea în Tabelul nominal cuprinzând experții tehnici judiciari, direcția de specialitate din cadrul Ministerului Justiției va elibera solicitantului o adeverință în care se va preciza că acesta a fost înscris în Tabelul nominal cuprinzând experții tehnici judiciari și îndeplinește condițiile în vederea exercitării cu caracter permanent a profesiei în România.

Înscrierea expertului tehnic judiciar solicitant în Tabelul nominal cuprinzând experții tehnici judiciari se face în cel mult 30 de zile de la data prezentării de către solicitant a tuturor documentelor care fac dovada îndeplinirii condițiilor legale.

Acest termen poate fi prelungit o singură dată, pentru o perioadă de cel mult 15 zile calendaristice. Valabilitatea documentelor depuse inițial nu este afectată de această prelungire. Prelungirea termenului de autorizare, precum și durata acestei prelungiri trebuie motivate în mod corespunzător și notificate solicitantului înainte de expirarea termenului inițial.

În cazul în care solicitantul nu îndeplinește condițiile prevăzute de lege sau cererea formulată de acesta nu este însoțită de actele doveditoare, Ministerul Justiției comunică persoanei interesate refuzul motivat de autorizare sau, după caz, necesitatea completării dovezilor impuse de lege.

Decizia de refuz, respectiv de retragere a autorizației de expert tehnic judiciar poate fi atacată la instanța judecătorească competentă, potrivit legii.

Aceste dispoziții legale sunt aplicabile și cetățenilor aparținând Confederației Elvețiene.

Luarea în evidență a cetățeanului unui altui stat membru al Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European ori a cetățeanului român care a dobândit calitatea de expert tehnic judiciar într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European și care dorește să profeseze în România în mod temporar sau ocazional

Cetățeanul unui alt stat membru al Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European și cetățeanul român care au dobândit calitatea de expert tehnic judiciar într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European și exercită profesia cu titlu permanent în unul dintre aceste state pot profesa în România și în mod temporar sau ocazional. În această situație, expertul tehnic judiciar este exceptat de la procedura de înscriere în Tabelul nominal cuprinzând experții tehnici judiciari.

În cazul în care, în vederea exercitării temporare sau ocazionale a profesiei de expert tehnic judiciar, solicitantul se află la prima aplicație în România ori dacă intervine o modificare substanțială a situației sale, acesta va înainta Ministerului Justiției o declarație privind serviciile pe care le va presta, însoțită de următoarele documente:

- copia actului de identitate și, dacă este necesar, a altui act doveditor al cetățeniei unuia dintre statele membre ale UE sau aparținând SEE;
- copia legalizată sau certificată pentru conformitate cu originalul, de către persoana desemnată din cadrul Ministerului Justiției, de pe atestatul de cunoaștere a limbii române de către cetățeanul statului membru UE sau SEE, altul decât România. Dacă documentul este emis în altă limbă decât cea română, se va depune și traducerea în limba română, legalizată, a documentului respectiv;
- - copia legalizată sau certificată pentru conformitate cu originalul, de către persoana desemnată din cadrul Ministerului Justiției, de pe documentul care atestă dobândirea calității de expert tehnic judiciar în statul de origine;

- - traducerea în limba română, legalizată, a documentului care atestă dobândirea calității de expert tehnic judiciar în statul de origine;
- - copia documentului prin care se atestă că solicitantul este legal stabilit într-un stat membru al UE sau aparținând SEE în scopul desfășurării de astfel de activități. Dacă documentul este emis în altă limbă decât cea română, se va depune și traducerea în limba română, legalizată, a documentului respectiv;
- - copia documentului prin care se atestă că solicitantului nu îi este interzis să practice profesia, chiar și cu caracter temporar, la momentul eliberării atestatului. Dacă documentul este emis în altă limbă decât cea română, se va depune și traducerea în limba română, legalizată, a documentului respectiv;
- - copia documentului cu care se face dovada că a desfășurat o activitate specifică profesiei de expert tehnic judiciar timp de cel puțin 2 ani în decursul ultimilor 10 ani, pentru cazul în care profesia nu este reglementată în statul în care este stabilit. Dacă documentul este emis în altă limbă decât cea română, se va depune și traducerea în limba română, legalizată, a documentului respectiv.
- Declarația privind serviciile pe care solicitantul le va presta se reînnoiește anual, dacă solicitantul intenționează să exercite, în mod temporar sau ocazional, profesia de expert tehnic judiciar în România, și se poate depune (vezi modalități de depunere la sfârșitul secțiunii experților tehnici judiciari)
- Dacă sunt îndeplinite condițiile legale pentru exercitarea ocazională sau temporară a profesiei, direcția de specialitate din cadrul Ministerului Justiției va elibera solicitantului o adeverință în care se va preciza că acesta a depus declarația prevăzută de lege și îndeplinește condițiile în vederea exercitării temporare sau ocazionale a profesiei de expert tehnic judiciar.

Luarea în evidență a expertului tehnic judiciar solicitant se face în cel mult 30 de zile de la data prezentării de către solicitant a tuturor documentelor care fac dovada îndeplinirii condițiilor legale. Acest termen poate fi prelungit o singură dată, pentru o perioadă de cel mult 15 zile calendaristice. Valabilitatea documentelor depuse inițial nu este afectată de această prelungire. Prolungirea termenului de autorizare, precum și durata acestei prelungiri trebuie motivate în mod corespunzător și notificate solicitantului înainte de expirarea termenului inițial.

În cazul în care solicitantul nu îndeplinește condițiile prevăzute de lege sau cererea formulată de acesta nu este însoțită de actele doveditoare, Ministerul Justiției comunică persoanei interesate refuzul motivat de autorizare sau, după caz, necesitatea completării dovezilor impuse de lege. Decizia de refuz, respectiv de retragere a autorizației de expert tehnic judiciar poate fi atacată la instanța judecătorească competentă, potrivit legii.

Activitatea expertului judiciar în procesul civil este reglementată de Codul de procedură civilă astfel :

Art. 330 CPC **Încuviințarea expertizei**

(1) Când, pentru lămurirea unor împrejurări de fapt, instanța consideră necesar să cunoască părerea unor specialiști, va numi, la cererea părților ori din oficiu, unul sau 3 experți. Termenul va fi stabilit astfel încât depunerea raportului de expertiză la instanță să aibă loc conform dispozițiilor art. 336.

(2) Când este necesar, instanța va solicita efectuarea expertizei unui laborator sau unui institut de specialitate.

(3) În domeniile strict specializate, în care nu există experți autorizați, din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părți, judecătorul poate solicita punctul de vedere al uneia sau mai multor personalități ori specialiști din domeniul respectiv.

(4) Dispozițiile referitoare la expertiză, cu excepția celor privind aducerea cu mandat, sancționarea cu amendă judiciară și obligarea la plata de despăgubiri, sunt aplicabile în mod corespunzător în cazurile prevăzute la alin. (2) și (3).

(5) La efectuarea expertizei în condițiile prevăzute la alin. (1) și (2) pot participa experți aleși de părți și încuviințați de instanță, având calitatea de consilieri ai părților, dacă prin lege nu se dispune altfel. În acest caz, ei pot să dea relații, să formuleze întrebări și observații și, dacă este cazul, să întocmească un raport separat cu privire la obiectivele expertizei.

Art. 331 **Numirea expertului**

(1) Dacă părțile nu se învoiesc asupra numirii experților, ei se vor numi de către instanță, în mod aleatoriu, în sistem informatizat, dintre persoanele înscrise în evidența biroului local de expertiză și autorizate, potrivit legii, să efectueze expertize judiciare. A se vedea și Lege 139/2024.15/05/2025 - alineatul a fost modificat prin Lege 139/2024

(2) Încheierea de numire a expertului va stabili obiectivele asupra cărora acesta urmează să se pronunțe, termenul în care trebuie să efectueze expertiza, onorariul provizoriu al expertului și, dacă este cazul, avansul pentru cheltuielile de deplasare. În acest scop, instanța poate fixa o audiere în camera de consiliu, în cadrul căreia va solicita expertului să estimeze costul lucrării ce urmează a fi efectuată, cât și termenul necesar efectuării expertizei. Tot astfel, instanța poate fixa un termen scurt pentru când va solicita expertului să estimeze în scris costul lucrării ce urmează a fi efectuată, cât și termenul necesar efectuării expertizei. Poziția părților va fi consemnată în încheiere. În funcție de poziția expertului și a părților, instanța va fixa termenul de depunere a raportului de expertiză și condițiile de plată a costurilor necesare efectuării expertizei.

(3) Dovada plății onorariului se depune la grefa instanței de partea care a fost obligată prin încheiere, în termen de 5 zile de la numire sau în termenul stabilit de instanță potrivit alin. (2). Onorariul poate fi majorat, în condițiile prevăzute la art. 339 alin. (2).

Art. 332 Recuzarea expertului

(1) Experții pot fi recuzați pentru aceleași motive ca și judecătorii.

(2) Recuzarea trebuie să fie cerută în termen de 5 zile de la numirea expertului, dacă motivul ei există la această dată; în celelalte cazuri termenul va curge de la data când s-a ivit motivul de recuzare.

(3) Recuzările se judecă cu citarea părților și a expertului.

Art. 333 Înștiințarea și înlocuirea expertului

(1) Dispozițiile privitoare la citare, aducerea cu mandat și sancționarea martorilor care lipsesc sunt deopotrivă aplicabile experților.

(2) Dacă expertul nu se înfățișează, instanța poate dispune înlocuirea lui.

Art. 334 Ascultarea expertului

Dacă experții pot să-și exprime de îndată opinia, aceștia vor fi ascultați chiar în ședință, iar părerea lor se va consemna într-un proces-verbal, dispozițiile art. 323 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 335 Efectuarea expertizei la fața locului

(1) Dacă pentru expertiză este nevoie de o lucrare la fața locului sau sunt necesare explicațiile părților, ea nu poate fi făcută decât după citarea părților prin

scrisoare recomandată cu conținut declarat și confirmare de primire, în care li se vor indica ziua, ora și locul unde se va face lucrarea. Citația, sub sancțiunea nulității, trebuie comunicată părții cu cel puțin 5 zile înaintea termenului de efectuare a lucrării. Confirmarea de primire va fi alăturată raportului de expertiză.

(2) Părțile sunt obligate să dea expertului orice lămuriri în legătură cu obiectul lucrării.

(3) În cazul în care una dintre părți opune rezistență sau împiedică în orice alt mod efectuarea lucrării, instanța va putea socoti ca dovedite afirmațiile făcute de partea adversă cu privire la împrejurarea de fapt ce face obiectul lucrării, în contextul administrării tuturor celorlalte probe.

(4) Cheltuielile efectuate cu expertiza până la data refuzului vor fi suportate de partea care s-a opus efectuării expertizei.

(5) În mod excepțional, când aflarea adevărului în cauză este indisolubil legată de efectuarea probei cu expertiză tehnică, instanța va autoriza folosirea forței publice în scopul efectuării expertizei, prin încheiere executorie pronunțată în camera de consiliu, după ascultarea părților.

Art. 336 **Raportul de expertiză**

(1) Constatările și concluziile motivate ale expertului sau ale laboratorului ori ale institutului specializat căruia i s-a cerut efectuarea expertizei vor fi consemnate într-un raport scris, care va fi depus cu cel puțin 10 zile înainte de termenul fixat pentru judecată. În cazuri urgente termenul pentru depunerea raportului de expertiză poate fi micșorat.

(2) Când sunt mai mulți experți cu păreri deosebite lucrarea trebuie să cuprindă părerea motivată a fiecăruia.

(3) În cazurile anume prevăzute de lege, depunerea raportului se va face numai după obținerea avizelor tehnice necesare ce se eliberează numai de organismele de specialitate competente.

Art. 337 **Lămurirea sau completarea raportului**

Dacă este nevoie de lămurirea sau completarea raportului de expertiză ori dacă există o contradicție între părerile experților, instanța, din oficiu sau la cererea părților,

poate solicita experților, la primul termen după depunerea raportului, să îl lămurească sau să îl completeze.

Art. 338 Efectuarea unei noi expertize

(1) Pentru motive temeinice, instanța poate dispune, la cerere sau din oficiu, efectuarea unei noi expertize de către alt expert.

(2) O nouă expertiză va trebui cerută motivat, sub sancțiunea decăderii, la primul termen după depunerea raportului, iar dacă s-au formulat obiecțiuni, la termenul imediat următor depunerii răspunsului la obiecțiuni ori, după caz, a raportului suplimentar.

Art. 339 Drepturi bănești ale expertului

(1) Fapta experților de a cere sau de a primi o sumă mai mare decât onorariul fixat de instanță se pedepsește potrivit legii penale.

(2) La cererea motivată a experților, ținându-se seama de lucrarea efectuată, instanța va putea majora onorariul convenit acestora, prin încheiere executorie, dată cu citarea părților, însă numai după depunerea raportului, a răspunsului la eventualele obiecțiuni sau a raportului suplimentar, după caz.

(3) Expertul are aceleași drepturi ca și martorul în ceea ce privește cheltuielile de transport, cazare și masă.

Activitatea expertului în procesul penal este reglementată de Codul de procedură penală.

Art. 172 Codul de procedură penală.

(1) Efectuarea unei expertize se dispune când pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea unor fapte ori împrejurări ce prezintă importanță pentru aflarea adevărului în cauză este necesară și opinia unui expert.

(2) Expertiza se dispune, în condițiile art. 100, la cerere sau din oficiu, de către organul de urmărire penală, prin ordonanță motivată, iar în cursul judecății se dispune de către instanță, prin încheiere motivată.

(3) Cererea de efectuare a expertizei trebuie formulată în scris, cu indicarea faptelor și împrejurărilor supuse evaluării și a obiectivelor care trebuie lămurite de expert.

(4) Expertiza poate fi efectuată de experți oficiali din laboratoare sau instituții de specialitate ori de experți independenți autorizați din țară sau din străinătate, în condițiile legii.

(5) Expertiza și examinarea medico-legală se efectuează în cadrul instituțiilor medico-legale.

(6) Ordonanța organului de urmărire penală sau încheierea instanței prin care se dispune efectuarea expertizei trebuie să indice faptele sau împrejurările pe care expertul trebuie să le constate, să le clarifice și să le evalueze, obiectivele la care trebuie să răspundă, termenul în care trebuie efectuată expertiza, precum și instituția ori experții desemnați.

(7) În domeniile strict specializate, dacă pentru înțelegerea probelor sunt necesare anumite cunoștințe specifice sau alte asemenea cunoștințe, instanța ori organul de urmărire penală poate solicita opinia unor specialiști care funcționează în cadrul organelor judiciare sau în afara acestora. Dispozițiile relative la audierea martorului sunt aplicabile în mod corespunzător.

(8) La efectuarea expertizei pot participa experți independenți autorizați, numiți la solicitarea părților sau subiecților procesuali principali.

(9) Când există pericol de dispariție a unor mijloace de probă sau de schimbare a unor situații de fapt ori este necesară lămurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei, organul de urmărire penală poate dispune prin ordonanță efectuarea unei constatări.

(10) Constatarea este efectuată de către un specialist care funcționează în cadrul organelor judiciare sau din afara acestora.

(11) Certificatul medico-legal are valoarea unui raport de constatare.

(12) După finalizarea raportului de constatare, când organul judiciar apreciază că este necesară opinia unui expert sau când concluziile raportului de constatare sunt contestate, se poate dispune efectuarea unei expertize.

Art. 173 Numirea expertului

(1) Expertul este numit prin ordonanța organului de urmărire penală sau prin încheierea instanței.

(2) Organul de urmărire penală sau instanța desemnează, de regulă, un singur expert, cu excepția situațiilor în care, ca urmare a complexității expertizei, sunt necesare cunoștințe specializate din discipline distincte, situație în care desemnează doi sau mai mulți experți. 01/02/2014 - alineatul a fost modificat prin Lege 255/2013

(3) Când expertiza urmează să fie efectuată de o instituție medico-legală, de un institut sau laborator de specialitate, desemnarea unuia sau a mai multor experți se face de către acea instituție, potrivit legii.

(4) Părțile și subiecții procesuali principali au dreptul să solicite ca la efectuarea expertizei să participe un expert recomandat de acestea. În cazul în care expertiza este dispusă de instanță, procurorul poate solicita ca un expert recomandat de acesta să participe la efectuarea expertizei.

(5) Expertul, instituția medico-legală, institutul sau laboratorul de specialitate, la cererea expertului, poate solicita, atunci când consideră necesar, participarea specialiștilor de la alte instituții sau avizul acestora.

(6) Instituția medico-legală, institutul sau laboratorul de specialitate comunică organului judiciar care a dispus efectuarea expertizei numele experților desemnați.

Art. 174

(1) Persoana aflată în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute de art. 64 nu poate fi desemnată ca expert, iar în cazul în care a fost desemnată, hotărârea judecătorească nu se poate întemeia pe constatările și concluziile acesteia.

(2) În aceeași cauză, o persoană nu poate avea atât calitatea de expert desemnat de organul judiciar, cât și pe aceea de expert recomandat de unul dintre subiecții procesuali.

(2 indice 1) Nu poate fi desemnată ca expert recomandat de părți în aceeași cauză o persoană care funcționează în cadrul aceleiași instituții medico-legale, institut sau laborator de specialitate cu expertul desemnat de conducerea instituției respective la solicitarea organului judiciar. 23/05/2016 - alineatul a fost introdus prin Ordonanță de urgență 18/2016.

(4) Dispozițiile art. 66-68 se aplică în mod corespunzător.

(5) Prevederile alin. (1) și (4) se aplică în mod corespunzător în cazul specialiștilor prevăzuți la art. 172 alin. (10).

Art. 175 Drepturile și obligațiile expertului

(1) Expertul are dreptul de a refuza efectuarea expertizei pentru aceleași motive pentru care martorul poate refuza depunerea mărturiei.

(2) Expertul are dreptul să ia cunoștință de materialul dosarului necesar pentru efectuarea expertizei.

(3) Expertul poate cere lămuriri organului judiciar care a dispus efectuarea expertizei cu privire la anumite fapte ori împrejurări ale cauzei ce trebuie evaluate.

(4) Expertul poate cere lămuriri părților și subiecților procesuali principali, cu încuviințarea și în condițiile stabilite de organele judiciare.

(5) Expertul are dreptul la un onorariu pentru activitatea depusă în vederea efectuării expertizei, pentru cheltuielile pe care ar trebui să le suporte sau le-a suportat pentru efectuarea expertizei. Cuantumul onorariului este stabilit de către organele judiciare în funcție de natura și complexitatea cauzei și de cheltuielile suportate sau care urmează a fi suportate de către expert. Dacă expertiza este efectuată de instituția medico-legală ori institutul sau laboratorul de specialitate, costul expertizei este stabilit în condițiile prevăzute de legea specială.

(6) Expertul poate beneficia și de măsuri de protecție, în condițiile prevăzute la art. 125.

(7) Expertul are obligația de a se prezenta în fața organelor de urmărire penală sau a instanței de judecată ori de câte ori este chemat și de a-și întocmi raportul de expertiză cu respectarea termenului-limită stabilit în ordonanța organului de urmărire penală sau în încheierea instanței. Termenul-limită din ordonanță sau încheiere poate fi prelungit, la cererea expertului, pentru motive întemeiate, fără ca prelungirea totală acordată să fie mai mare de 6 luni.

(8) Întârzierea sau refuzul nejustificat de efectuare a expertizei atrage aplicarea unei amenzi judiciare, precum și răspunderea civilă a expertului sau a instituției desemnate să o efectueze pentru prejudiciile cauzate.

Art. 176 Înlocuirea expertului

(1) Expertul poate fi înlocuit dacă refuză sau, în mod nejustificat, nu finalizează raportul de expertiză până la termenul fixat.

(2) Înlocuirea se dispune prin ordonanță de către organul de urmărire penală sau prin încheiere de către instanță, după citarea expertului, și se comunică asociației sau corpului profesional de care aparține acesta.

(3) Expertul este, de asemenea, înlocuit când este admisă declarația sa de abținere sau cererea de recuzare ori în cazul în care se află în imposibilitate obiectivă de a efectua sau finaliza expertiza.

(4) Expertul înlocuit trebuie, sub sancțiunea prevăzută la art. 283 alin. (4), să pună de îndată la dispoziția organului judiciar toate actele sau obiectele încredințate, precum și observațiile cu privire la activitățile desfășurate până la momentul înlocuirii sale.

Art. 177 Procedura efectuării expertizei

(1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, când dispune efectuarea unei expertize, fixează un termen la care sunt chemate părțile, subiecții procesuali principali, precum și expertul, dacă acesta a fost desemnat.

(2) La termenul fixat se aduce la cunoștința procurorului, a părților, a subiecților procesuali principali și a expertului obiectul expertizei și întrebările la care expertul trebuie să răspundă și li se pune în vedere că au dreptul să facă observații cu privire la aceste întrebări și că pot cere modificarea sau completarea lor. De asemenea, după caz, sunt indicate expertului obiectele pe care urmează să le analizeze.

(3) Expertul este înștiințat cu privire la faptul că are obligația de a analiza obiectul expertizei, de a indica cu exactitate orice observație sau constatare și de a expune o opinie imparțială cu privire la faptele sau împrejurările evaluate, în conformitate cu regulile științei și expertizei profesionale.

(4) Părțile și subiecții procesuali principali sunt încunoștințați că au dreptul să ceară numirea câte unui expert recomandat de fiecare dintre ele, care să participe la efectuarea expertizei.

(5) După examinarea obiecțiilor și cererilor făcute de părți, de subiecții procesuali principali și expert, organul de urmărire penală sau instanța de judecată pune în vedere expertului termenul în care urmează a fi efectuată expertiza, încunoștințându-l totodată dacă la efectuarea acesteia urmează să participe părțile sau subiecții procesuali principali.

(6) Atunci când expertiza urmează să fie efectuată de o instituție medico-legală, de un laborator de expertiză criminalistică sau de orice institut de specialitate, sunt aplicabile dispozițiile art. 173 alin. (3), nefiind necesară prezența expertului în fața organului judiciar.

Art. 178 Raportul de expertiză

(1) După efectuarea expertizei, constatările, clarificările, evaluările și opinia expertului sunt consemnate într-un raport.

(2) Când sunt mai mulți experți se întocmește un singur raport de expertiză. Opiniile separate se motivează în același raport.

(3) Raportul de expertiză se depune la organul judiciar care a dispus efectuarea expertizei.

(4) Raportul de expertiză cuprinde:

a) partea introductivă, în care se arată organul judiciar care a dispus efectuarea expertizei, data când s-a dispus efectuarea acesteia, numele și prenumele expertului, obiectivele la care expertul urmează să răspundă, data la care a fost efectuată, materialul pe baza căruia expertiza a fost efectuată, dovada încunoștințării părților, dacă au participat la aceasta și au dat explicații în cursul expertizei, data întocmirii raportului de expertiză;

b) partea expozitivă prin care sunt descrise operațiile de efectuare a expertizei, metodele, programele și echipamentele utilizate;

c) concluziile, prin care se răspunde la obiectivele stabilite de organele judiciare, precum și orice alte precizări și constatări rezultate din efectuarea expertizei, în legătură cu obiectivele expertizei.

(5) În situația în care expertiza a fost efectuată în lipsa părților ori a subiecților procesuali principali, aceștia sau avocatul lor sunt încunoștințați cu privire la întocmirea raportului de expertiză și cu privire la dreptul la studierea raportului.

Art. 179 Audierea expertului

(1) În cursul urmăririi penale sau al judecării, expertul poate fi audiat de organul de urmărire penală sau de instanță, la cererea procurorului, a părților, a subiecților procesuali principali sau din oficiu, dacă organul judiciar apreciază că audierea este necesară pentru lămurirea constatărilor sau concluziilor expertului.

(2) Dacă expertiza a fost efectuată de o instituție medico-legală, institut sau laborator de specialitate, instituția va desemna un expert, dintre persoanele care au participat la efectuarea expertizei, ce urmează a fi audiat de către organul de urmărire penală sau de instanță.

(3) Audierea expertului se efectuează potrivit dispozițiilor privitoare la audierea martorilor.

Art. 180 Suplimentul de expertiză

(1) Când organul de urmărire penală sau instanța constată, la cerere sau din oficiu, că expertiza nu este completă, iar această deficiență nu poate fi suplinită prin audierea expertului, dispune efectuarea unui supliment de expertiză de către același expert. Când nu este posibilă desemnarea aceluiași expert, se dispune efectuarea unei alte expertize de către un alt expert.

(2) Când expertiza a fost efectuată în cadrul instituției medico-legale, unui institut sau laborator de specialitate, organul de urmărire penală sau instanța se adresează instituției respective în vederea efectuării suplimentului de expertiză.

Art. 181 Efectuarea unei noi expertize

(1) Organul de urmărire penală sau instanța dispune efectuarea unei noi expertize atunci când concluziile raportului de expertiză sunt neclare sau contradictorii ori între conținutul și concluziile raportului de expertiză există contradicții, iar aceste deficiențe nu pot fi înlăturate prin audierea expertului.

(2) Când organul de urmărire penală sau instanța de judecată dispune efectuarea unei noi expertize de către o instituție medico-legală, aceasta este efectuată de o comisie, în condițiile legii.